

ULOGA RAZREDNIKA I STRATEGIJE KOMUNIKACIJE s učenicima i roditeljima

Vesna Stojanov, mr. sc.

Sjednica UV 19. listopada 2012. ■

VOĐENJE

**Vizionarska misija +
Odlučno donošenje odluka +
Uzajamno razumijevanje +
Komunikacija +
Moć utjecaja na druge
X
Osobni stav**

VOĐENJE RAZREDNOG ODJELA

- **Ključni element** za ostvarenje uspješne okoline koja uči.
- **Proces osiguranja** realizacije nastavnog rada bez obzira na ometajuće ponašanje učenika.
- **Strategije** za osiguranje sigurne okoline ispunjene uzajamnim poštovanjem.
- Najuže se povezuje s ulogom razrednika, ali odnosi se na sve nastavnike koji rade s razredom.
- **Orkestracija** okoline za učenje s razrednom grupom.

CILJ

- Osigurati podršku za svakog učenika kako bi mogao aktivno sudjelovati kao odgovoran i cijenjeni član zajednice koja uči.

Važnost vođenja razrednog odjela

- **KONTROLA USPJEŠNOSTI** (za transparentnost)
- **NADZOR** (za praćenje tijeka i prilagođavanje smjera)
- **VOĐENJE** (utjecaj na učenike)

Uspješno vođenje razreda

- Obuhvaća **dosljedno ponašanje** nastavnika koje rezultira **visokim stupnjem uključenosti učenika** u razredne aktivnosti, minimalnom količinom ometajućih ponašanja učenika i efikasnim korištenjem vremena za poučavanje.
- Prvenstveno uključuje **prevenciju nastanka problema** i **odluke koje se zasnivaju na jasnom konceptu ciljeva i namjeravanih rezultata** koje nastavnik želi postići.

Elementi vođenja razreda

- **Savladavanje teorijske osnove** (razvoj djece i adolescenata, socijalizacijski procesi, vođenje grupe)
- **Razvijanje pravila, rutina i procedura** (očekivanja i granice odgovornosti, definiranje posljedica)
- **Uspostavljanje pozitivne klime** (komunikacija, povjerenje, vršnjačka podrška)
- **Izrada disciplinskog plana** (upravljanje ponašanjem)
- **Organiziranje učionice** (raspored klupa, sjedenja učenika, pozicija nastavničkog stola)
- **Komunikacija s roditeljima**
- **Podrška stručne službe, ravnatelja i administracije**

Razredne strategije

- **Prevenција** problema poticanjem pozitivnih ponašanja
- **Organizacija** prostora, vremena, materijala, rutina
- **Briga** za uključivanje svih učenika, isticanje dobrih strana i postignuća, reagiranje na slabe strane, povratna informacija
- **Suradnja** u zajednici učenja
- **Komunikacija** unutar razreda i škole

Principi vođenja razreda - osobine razrednika

- Čvrstoća
- Poštenje
- Prijateljsko raspoloženje
- Fokusiranost
- Uvijek koristiti minimum autoriteta koji će dovesti do kraja
- Djelovati silom argumenata, a ne argumentom sile

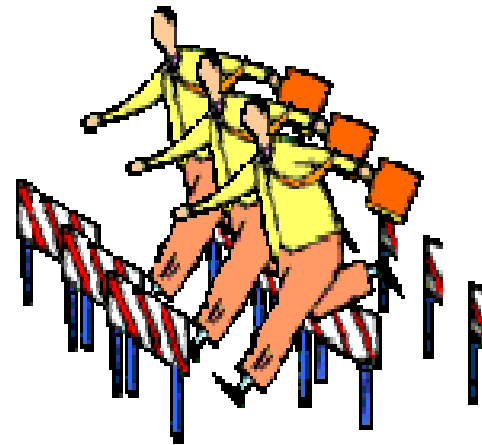

Opća procedura

- **Postaviti** razredne principe /pravila na početku
- Odmah **reagirati** na smetnje
- **Suočiti** se s problemima u ponašanju uz najmanju količinu uspješnih intervencija
- **Rješavati** probleme dok ne prerastu iz manjih u veće
- **Znati** svoja ograničenja

ALATI ZA USPJEŠNO VOĐENJE

- Osnaživanje
- Strpljivo nastojanje, nagovaranje
- Utjecanje vlastitim primjerom
- Pregovaranje

UNIVERZALNA PRAVILA

- **Poštivati** sebe, druge učenike, nastavnike, školsko osoblje, školsku imovinu.
- **Pripremiti** se za nastavu (vrijeme, oprema,).
- **Tražiti** dopuštenje za odlazak sa svog mjesta.
- **Bez** jedenja i pijenja.
- **Mobiteli** se ne vide i ne čuju.
- Odgovarajuće se **odijevati**.
- **Održavati sigurnu okolinu** (spremanje torba, bacanje smeća u koš, čisti stol).

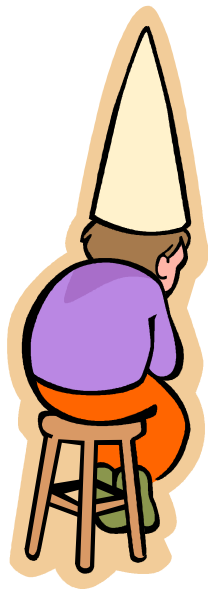
ŠTO KADA SE PRAVILA PREKRŠE?

- **Nevidljive mjere** (upravljanje ponašanjem bez objašnjavanja – promjena aktivnosti, tona glasa, položaja u prostoriji, igra, pozitivne osobine, prozvati U koji sjedni kraj onog koji ometa)
- **Usmjeravanje na problem, a ne na osobu** (dati posebno zaduženje U koji ometa, kontakt očima,)
- **Učeničkov izbor** (osobna odgovornost, upozoravanje na posljedice, bez prijetnji koje se ne mogu ostvariti)
- **Ugrožena sigurnost** (opis ponašanja, prijedlog rješenja, razgovor s roditeljima)

POLAZIŠTA

RAZREDNIKA/UČITELJA (prema restituciji discipline)

- **KAZNITELJ** (ljutnja, kritika, ponižavanje)
- **OKRIVITELJ** (šuti, naglašava krivnju, moralizira)
- **PRIJATELJ** (ozlojeđenost)
- **PROMATRAČ** (podsjećanje na posljedice)
- **VODITELJ** (nije važno da prekršitelj snosi posljedice, već da nadoknadi štetu)

DISCIPLINSKI MODELI

Modifikacija ponašanja (utvrđi- nagradi ili kazni)

- **Osobni utjecaj** (odnos N-U, povjerenje)
- **Logičke posljedice** (N pomaže U da razumije svoj utjecaj na druge)
- **Uvježbavanje svijesti o sebi** (U opaža vlastita ponašanja)
- **Suradnička disciplina** (grupne norme)
- **Disciplina utemeljena na funkcioniranju mozga**

STRATEGIJE I SAVJETI

- **Predstaviti** učenicima modele ponašanja koja nastavnik od njih očekuje.
- **Uključiti** učenike u aktivno učenje i donošenje odluka.
- **Dati zadatak** svakom učeniku.
- **Pristupati** učenicima kao pojedincima, a ne robotima.
- **Svaki učenik** može nešto pridonijeti u radu
- **Ne pitati zašto, nego pitati kako** će im to što rade pomoći u ostvarenju postavljenih ciljeva

Uvijek i svuda izbjegavati (1)

- “osmijeh” i “prijateljsko” raspoloženje prema učenicima.
- Postati “prijatelj” s učenicima.
- Zaustaviti poučavanje na nastavnom satu i baviti se s manjim smetnjama.
- Ponižavati učenike.
- Vikati.
- Prepustiti kontrolu učenicima.

Uvijek i svuda izbjegavati (2)

- Pokazivati simpatije i nesimpatije.
- Stvoriti nepoštena pravila.
- Ogovaranje i žaljenje na druge kolege nastavnike.
- Nedosljedno ocjenjivati.
- Doći nepripremljen u razred.

Koraci medijacije (metode i pristupi u rješavanju sukoba) u školi

- **Objašnjenje i prihvaćanje pravila** (ne presuđuje se tko je u pravu, nema vrijeđanja, upadanja u riječ, povjerljivo)
- **Opis situacije** (obje strane opisuju, svatko mora parafrazirati što je drugi rekao, provjera točnosti)
- **Otkrivanje zajedničkih interesa** (Da si ti ovaj drugi učenik, kako bi se sada osjećao? Što želiš postići ovim sukobom? Navedi stvari u kojim se oboje slažete?)
- **Razmišljanje o mogućim rješenjima** (oluja ideja, zapisivanje)
- **Pronalaženje rješenja** (Koje su pozitivne, a koje negativne posljedice rješenja? Koja rješenja odgovaraju zajedničkim interesima? Je li rješenje ostvarivo?)
- **Zapisivanje dogovorenih rješenja**

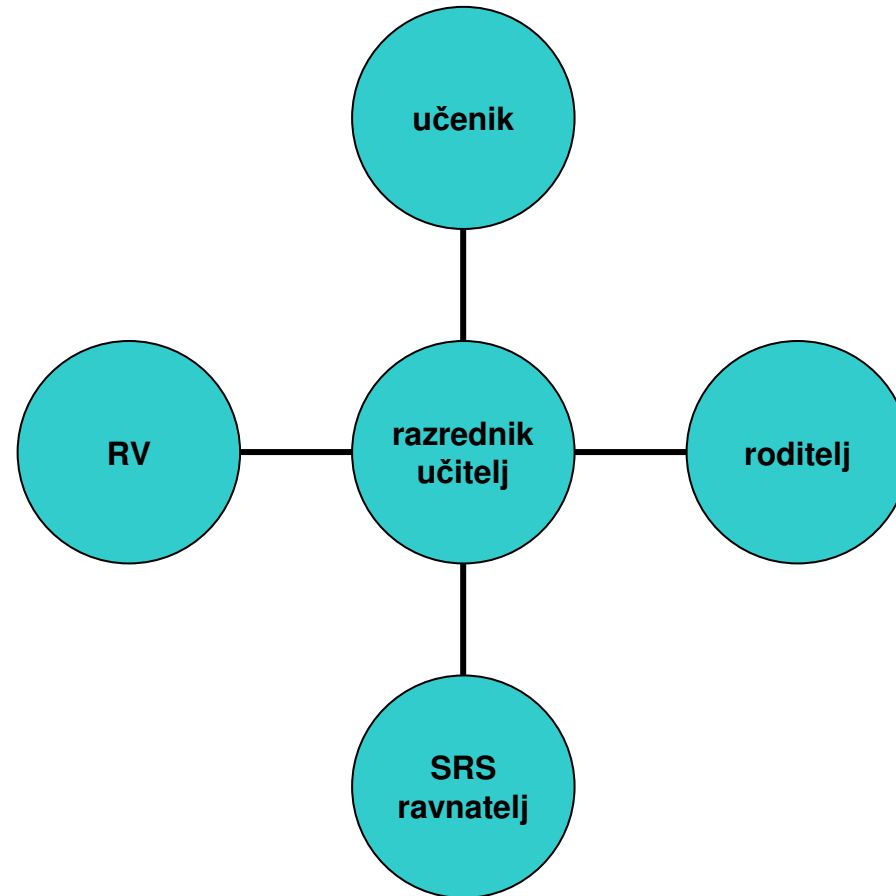

Ponašanja kod većih problema - konfliktne situacije

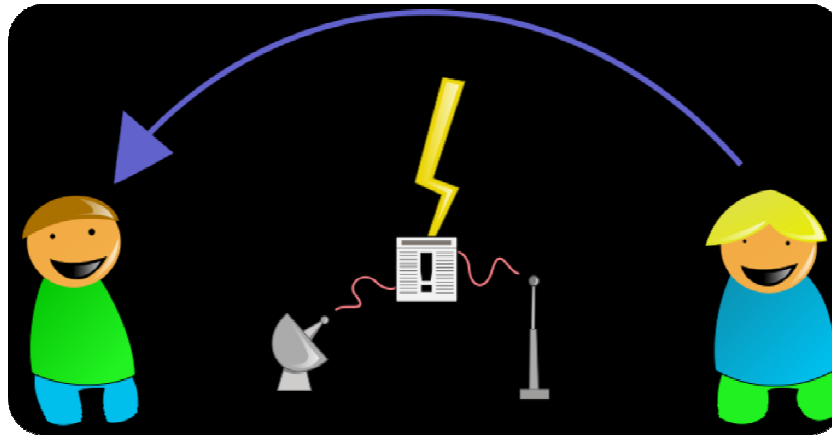

- Sniziti ton glasa i ne sukobljavati se.
- Sjesti.
- Ne dodirivati učenika.
- Slušati učenika i pokušati pokazati suosjećanje.
- Predložiti jednostavan prvi korak u rješavanju. Ponuditi 2 mogućnosti.
- Baviti se problemom kasnije kada se učenik smiri (bez publike).

Strategije komunikacijskih veza

Slika komunikacijskog modela

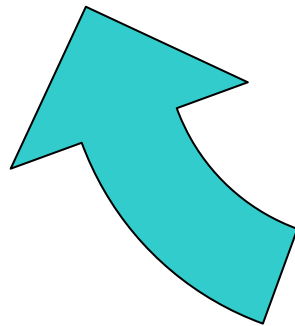
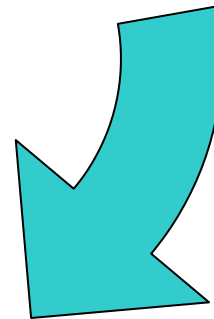
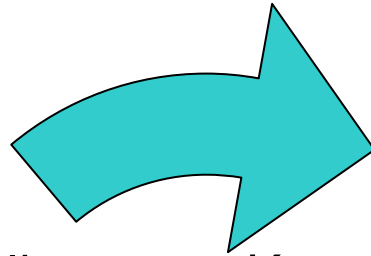

KOMUNIKACIJA= prijenos informacija

Pošiljatelj
informacija

Komunikacijski kanal
Filter informacija

Primatelj
informacija

VRSTE KOMUNIKACIJE

VERBALNA –podložna kontroli - drill	NEVERBALNA - teško se kontrolira - podsvjesno
<p>Govor- iznošenje problema</p> <p>Aktivno slušanje</p> <p>Analiza i filtriranje informacija</p> <p>Razgovor- utvrđivanje uzroka problema</p> <p>Dogovor oko strategije rješenja problema</p> <p>Utvrđivanje obveza obje strane</p> <p>Analiza postignuća</p>	<p><u>Mimika</u> – namrštenost, podsmjeh, indolentnost, izraz dosade</p> <p><u>Gestikulacija</u> – mlataranje rukama, zavaljenost u sjedalici,</p> <p><u>Ponašanje</u>- nezainteresiranost, zijevanje, prevrtanje papira</p>

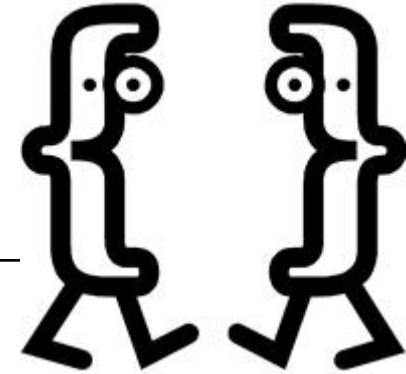
Ometajući čimbenici u komunikaciji – prijenosu informacija

- Raspoloženje sugovornika
- Animositet – osobni stav/odnos
- Strah
- Nelagoda
- Iskustvo prethodne komunikacije s istim sugovornikom

Upravljanje razgovorom

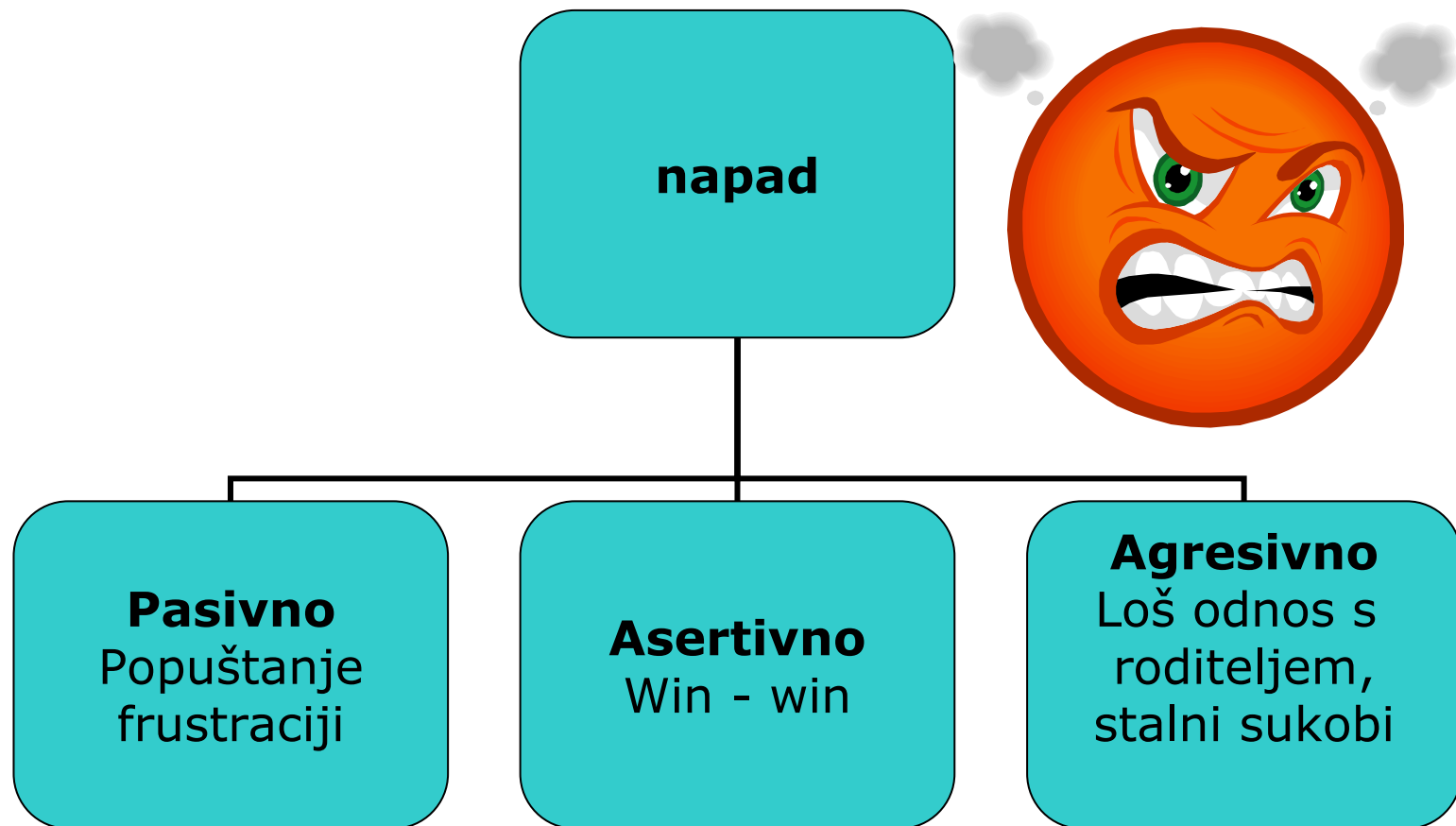
- Uvodni razgovor, “čavrljanje”
- Svatko je u nečemu dobar – pohvalite dijete!
- Tražite informacije od roditelja
- Zabrinutost – opišite situaciju
- Traženje rješenja
- Aktivno slušajte – tražite dijelove slagalice
- Sažetak – raspodjela obveza
- Završetak razgovora, dogovor termina za sljedeći susret

Komunikacija i moguća agresija = STRES

Ne izaziva situacija stanje stresa,
već naša misao o njoj.

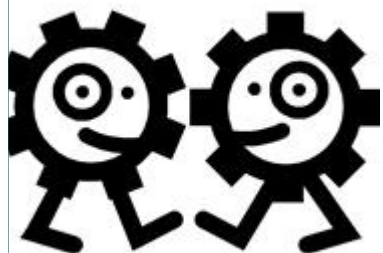
Moguće reakcije na agresiju

Posljedice ponašanja

Vrste ponašanja	Kratkoročne posljedice	Dugoročne posljedice
Pasivno – moguć sukob	Izbjegavanje sukoba i osjećaja krivnje, “mučeništvo”	Nisko samopoštovanje i porast tenzija
Agresivno - siguran sukob	Osjećaj moći, smanjenje napetosti, sukob	Narušeni odnosi i pripisivanje krivnje drugima

Što je asertivnost?

- Vještina kojom izborimo svoja prava, postižući da se naše mišljenje/stav uvaži, a pri tome se ne narušavaju prava drugih.

Tipovi sugovornika i strategije razgovora

Roditelj pričalica -ne ulaziti u raspravu	Govori brzo, puno, nevažno	Zatvorena i alternat. pitanja	Učite li zajedno s njim Želite li e- ili sms poruku
Roditelj sveznalica – sve zna bolje od drugih	Ja sam to oduvijek znao	Zatvorena i alternat. pitanja	
Nepovjerljiv roditelj -bez diskusije s njim	Nesiguran, pita nekoliko puta isto “što ako”	Jasna i otvorena pitanja	Što predlažete? Kako Vam mogu pomoći?
Roditelj zaštitnik -ne prihvaća kritiku	Borba za ocjenu; svi su krivi	Otvorena i sugestivna pitanja	Što biste vi na mome mjestu?

Vrste pitanja

otvorena / za dobivanje informacija	Tko, zašto, kako, što, na koji način	Što ćete sada poduzeti?
Zatvorena / za odluke ili skraćivanje razgovora	odgovaraju se s da ili ne	Slažete li se s mojim prijedlogom?
Sugestivna / dobivanje pristanka ili sugestija	Vlastiti stav prikriven u pitanju	Slažete li se da je to najbolji način...?
Alternativna / prividno davanje izbora sugovorniku	daje dvije mogućnosti na izbor, a obje su vam prihvatljive	Želite li sastanak u srijedu ili u četvrtak ujutro?
Protupitanje /prelazak u “protunapad”	Izvući sugovornika iz pozicije napadača	A koji je vaš prijedlog? Što ste vi poduzeli da se problem riješi?

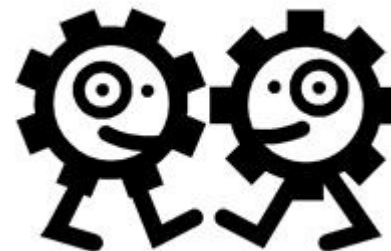
Agresivne tehnike u razgovoru

- vrijeđanje, optuživanje ili ponižavanje (ad personam)
- prekidanje u govoru
- podizanje tona, vikanje
- laganje
- prebacivanje odgovornosti na druge (kolege)
- ušutkavanje sugovornika
- iskrivljavanje riječi sugovornika
- izbjegavanje odgovora (omalovažavanje)

Ti i

JA poruke

Ti - poruke	Ja - poruke
Ističu pogrešku sugovornika	Ističu osjećaje govornika
Primatelj ih doživljava kao napad na sebe	Primatelj ih doživljava kao poziv na zajedničko rješavanje problema
Potiču otpor i obranu	Potiču želju za suradnjom

“TI” poruke

“Ti si tako neodgovoran”

1. aktiviraju osjećaj krivnje – ti si kriv, loš...
2. razumiju se kao omalovažavanje i kritika
3. povrjeđuju drugoga i kod njega stvaraju bijes i otpor
4. onemogućuju konstruktivan dijalog

“TI” poruke - primjeri

- Ti si lijen (zločest, šlampav, neuredan)
- Vi ste neodgovorni
- Vi ste preosjetljivi
- Vi nikad, uvijek, svaki put

“JA” poruke

- Jasno iznosim svoje stajalište
- Ne napadam druge – **ti** poruke
- Opisujem pa ocjenjujem
- Zastupam sebe
- Predlažem rješenja

Tehnike za postupanje u konfliktima

- **napade** na sebe najbolje je **slušati uhom za određivanje stanja govornika** (što on time govori o sebi)
- **aktivno slušanje** = usporavanje konflikta !!!
- **otvorena pitanja** = otkrivanje motiva konflikata
- **ja – poruke** = izražavanje svog mišljenja bez vrijeđanja drugih
- **Vizualizacija**

Upravljanje pozitivnom komunikacijom

1. **Prijateljska mimika**, geste, ton glasa
2. **Uljudno** oslovljavanje
3. Signalizirati **otvorenost** (ne izbjegavati nužno govoriti o sebi)
4. Biti **iskren i pošten** u izricanju namjera
5. Kod izražavanja kritike biti **stručan**, bez omalovažavanja
6. **Ne iskorištavati sugovornikove slabosti**
7. **Aktivno slušanje i postavljanje pitanja** - znak interesa i poštovanja
8. **Formulirati ja - poruke** kad govorimo o vlastitim emocijama i stavovima
9. Biti **otvoren za kritiku** i feedback od drugoga
10. Biti **spreman uvidjeti i priznati vlastite pogreške** ili zablude

Moj akcijski plan- preveniranje “neuspjeha”

- 1. **Što** želim poboljšati u radu s roditeljima?

- 2. Kako ću to postići?
- 3. Do kada?
- 4. Kako ću znati da sam uspio?
- 5. Koji je moj prvi korak?

Razrednik i roditelj – funkcije za koje nema obrazovanja

Razrednik	Roditelj
vođen razumom	vođen emocijama
objektivan	subjektivan
legislativa	obiteljska pravila
profesionalac	“SAMO” roditelj

IZAZOVI ZA RAVNATELJE

- **Kriteriji** za izbor razrednika
- **Osiguravanje uvjeta i podrške** za uspješno vođenje razrednim odjelom
- **Poticanje** uspješnih modela vođenja razrednog odjela, uspješnih razreda i razrednika
- **Praćenje i vrednovanje** vođenja razrednog odjela

RAVNATELJ I RAZREDNIK

- **VODE** organizacijsku jedinicu / skupinu ljudi (školu- razredni odjel)
- **Dio su komunikacijskih veza** koje su u osnovi **ključnih ODNOSA** u ustanovi
- Djeluju prema istim **VIZIJAMA i CILJEVIMA** – strateški partneri
- **ODGOVORNOST - POVJERENJE**

IZVORI

1. Proljetna škola HPKZ-a, Opa
19.3.2012.
 - Suzana Hitrec, prof.
 - Mirela Španjol Marković, Ciceron
2. Primjeri iz prakse, Vesna Stojanov,
ravn. OŠ Bartula Kašića, Zadar

LITERATURA

- Renata Fox: "Poslovna komunikacija"
- Mirela Španjol Marković, Saša Petar: "Menadžer na rubu živčanog sloma"
- Michael i Sandra Rouse: "Poslovne komunikacije"
- Dubravka Miljković, Majda Rijavec: "Komuniciranje u organizaciji"
- Mirela Španjol Marković: "Moć uvjeravanja"
- Kathleen Reardon: "Interpersonalna komunikacija"